ORĘDOWNIK POWIATU KOŹMIŃSKIEGO

Abonament:
kwartalnie: w ekspedycji . . . . 180.00 mk.
miesięcznie na poczcie . . . . 60.00 mk.
numer pojedyńczy . . . . 10.00 mk.

Dział urzędowy = nieurzędowy

Koźmin, sobota dnia 14-go stycznia 1922 r.

Ogłoszenia:
wiersz nonparelowy lub miejsce jego . . . . . 5.00 mk.
wiersz reklamowy w dziale nieurzędowym . . . . 10.00 mk.
Dla ogłaszających z poza powiatu 50 % więcej

Nr. 4 | **Za redakcję:** Dział urzędowy: Starostwo; nieurzędowy: E. Kraszewski w Koźminie. Wychodzi 2 razy tyg. Ogłoszenia przyjmuje sie do wtorku i piątku godz. 9 przedpoł. | **Druk:** ZAKŁAD GRAFICZNY EDWARDA KRASZEWSKIEGO w KOŹMINIE. Nakład własnej księgarni. Telefon 34. Adres telegraficzny: Orędownik Koźmin | Rok 35

Dział urzędowy

Nr. 24. **Rozporządzenie**

Ministra Skarbu i Ministra b. dzielnicy Pruskiej w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości z dnia 29. grudnia 1921 r w przedmiocie ograniczenia obrotu dewizami i walutami zagranicznemi.

Na mocy ustaw z dn. 17. grudnia 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 104 poz, 748) zarządza się co następuje:

§ 1. Następujące rozporządzenia zatrzymują moc obowiązującą do dnia 31. grudnia 1922 r. względnie do odwołania lub zmiany:

a) Rozporządzenie Ministra Skarbu i Ministra b. Dzielnicy Pruskiej z dn. 31. grudnia 1920 r. (Dz. U. R. P. z r. 1921 Nr. 18 poz. 104) o ograniczeniu obrotów z dewizami i wa lutami zagranicznemi ze zmianami wprowadzonemi rozporządzeniem Ministra Skarbu i Ministra b. Dzielnicy Pruskiej z 12, listopada 1911 r, (Dz. U. R. P. Nr. 96 poz. 706)

b) Rozporządzenie Ministra Skarbu i Ministra b. Dzielnicy Pruskiej z dn. 15. stycznia 1921 r. w przedmiocie wykonania rozporządzenia o ograniczeniu obrotów dewizami i walutami zagranicznemi (Dz. U. R. P. Nr. 18 poz. 105.)

c) Rozporządzenie Ministra Skarbu i Ministra byłej Dzielnicy Pruskiej z 2. maja 1921 r. w przedmiocie zmiany rozporządzenia z dnią 15. stycznia 1921 r. w przedmiocie wykonania rozporządzenia o ograniczeniu obrotów dewizami i walutami zagranicznemi (Dz. U. R. P. Nr. 31 poz. 318).

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 2. stycznia 1922 r.

Minister Skarbu
(—) w z. B. Markowski.
Minister b. Dzielnicy Pruskiej.
(—) Wybicki.
Minister Sprawiedliwości.
(—) Sobolewski.

Powyższe rozporządzenie, które ukazało się w Dz. Urz. R. P. rok 1921, nr. 108 pozycja 795, podaje do wiadomości, — Nr: dz. 312/22 St. —

Koźmin, dnia 10. stycznia 1922 r.

Starosta.
w z. Andrzejczak.

Nr. 25. **Rozporządzeniem z dnia 22. grudnia 1921 r. L. dz. 1014/21 I. A. L. udzieliło Województwo Poznańskie Konwentowi Braci Miłosierdzia w Marysinie zezwolenie zbierania składek na cele szpitala Konwentu Braci Miłosierdzia w Marysinie do 31. grudnia 1922 r.**

Upoważnieni do zbierania skałdek zaopatrzeni być muszą w legitymacje i listy ze stronami numerowanemi lub w książeczkę na ten cel przeznaczoną, poświadczoną przez miejscową władzę policyjną.

W zbieraniu powyższych składek nie należy żadnych trudności stawiać. — L. dz. 75/22. St. I. —

Koźmin, dnia 9. stycznia 1922 r.

Starosta.
Czarnecki.

Nr. 26. **Obwieszczenie**

Reskryptem Ministerstwa byłej dzielnicy pruskiej Departament Skarbu 7 L. dz. VII 15012/21 z dnia 31 grudnia 1921 zostały dotychczasowe oddziały podatkowe przy Starostwach przekształcone na samoistne urzędy skarbowe. Celem przyspieszenia i ułatwienia pracy należy wszystkie pisma dotyczące bezpośrednich podatków państwowych adresować:

„Urząd skarbowy podatków bezpośrednich“ Koźmin Starostwo pokój 17/18, a nie jak dotychczas do Starostwa.

Koźmin, dnia 11. stycznia 1922.

(—) **Kościelniak.**
Kierownik urzędu.

Dział nieurzędowy

Pan Calonder na G. Sląsku.

Katowice, 10. 1. (Pat.) Pisma niemieckie donoszą:

Wczoraj p. Calonder odbył dłuższą podróż inspekcyjną po obwodzie przemysłowym G. Śląska. Podróż inspekcyjna odbyła się najpierw wzdłuż granicy do lazaretu gwareckiego w Kozienicy Rudzkiej.

Po zwiedzeniu lazaretu udano się do kopalni Królowa Ludwika. Tam goście zjechali do szybu Hermana, gdzie oglądano szczegółowo podziemne urządzenia techniczne. P. Calonder z wielkiem zainteresowaniem przyglądał się pracy górników. Następnie udano się do kopalni Donnersmarck.

Po jej zwiedzeniu generalny dyrektor Steller podejmował p. Calonora śniadaniem. Przy tej sposobności dyrektor Steller wygłosił przemówienie, w którem zaznaczył, że to, co pan Calonder widział nietylko w niemieckiej ale także w polskiej części Górnego Śląska, to wszystko kopalnie, zakłady przemysłowe itd. stworzone zostało niemidcką pracą i niemiecką pilnością, przy pomocy kapitału niemieckiego. W związku z powyższem twierdzeniem zwrócił p. Steller uwagę p. Calondera na rzekomą krzywdę, wyrządzoną ludności niemieckiej G. Śląska przez decyzję genewską.

(Uwaga Pat.: Jak się dowiadujemy z miarodajnej strony, p. Calonder na mowę dyrektora Stellera zupełnie nie odpowiedział.)

Popołudniu zwiedzono szyb Reinhaben i górnośląskie zakłady elektryczne.

Wybory na Wileńszczyźnie.

Zwycięstwo Centralnego Komitetu Wyborczego

Warszawa, 11. stycznia godz. 3. (K. P.) Korespondent „Gazety Warszawskiej“ telefonuje z Wilna, co następuje:

Wilno, 11. 1. godz. 1.30 — W tej chwili centralny komisarjat wyborczy ukończył obliczenia, które jednak nie są ostateczne i mogą uledz nieznacznej zmianie. Na ogólną liczbę 105 mandatów Polski Centralny Komitet Wyborczy uzyskał 51 albo 52 mandaty. Liczba ta jednakże zwiększy się, ponieważ centralny komisarjat wyborczy ocenia wybory w stosunku do P. C. K. W. pesymistycznie, podczas gdy szczegółowe doniesienia przedstawiają przebieg wyborów inaczej.

Dotychczasowe wyniki wyborów.

Wilno, (A. W.) P. Meysztowicz przyjmując dziennikarzy zagranicznych wyraził przypuszczenie, że Centralny Komitet Wyborczy przeprowadził prawdopodobnie 40—46 posłów do Sejmu. Rady Ludowe 30—34 P. S. L. Piast 10—12, socjaliści 2, Odrodzenie 2.

Wilno, 10. 1. (PAT.) Według dotychczasowych danych skład sejmu wileńskiego będzie nastąpujący:

Posłów ze Związku Ludowo-Narodowego i Chadecji zjednoczonych w P. C. K. W. będzie 50.

Centrum złożone z Rad Ludowych 32.

Lewica P. S. L. 15. Demokracja 5. Odrodzenie 10, P. P. S. 2, Białorusini 2, ogółem 34.

Sejm będzie zwołany prawdopodobnie d. 20. bm.

(Dane co do składu poszczególnych klubów, zawarte w powyższej depeszy są niezbyt ścisłe, albowiem Sejm wileński ma składać się z 106 posłów, a nie 116, jak podaje ta depesza. Przyp. red.)

Okręg południowo-wileński

Wilno, (A. W.) Ostatecznie ustalony, choć jeszcze nieurzędowy wynik wyborów w okręgu południowo-wileńskim wykazuje frekwencję 77 procent zapisanych na listę. C. K. W. uzyskała 2 mandaty, rady Ludowe 5, P. S. L. Piast 2. Odroczenie 1.

Okręg oszmiański.

Wilno, (A. W.) Według informacji korespondenta Ajencji Wschodniej, głosowanie we wszystkich obwodach oszmiańskiego okręgu wyborczego przeszło spokojnie. W głosowaniu brało udział około 80% uprawnionych i to ludność wszystkich narodowości. Do urn wyborczych stawili starcy i chorzy. Liczny był też udział kobiet w wyborach.

Okręg trocki.

Wilno, (AW.) W okręgu wyborczym trockim obliczenia głosów nie zostały jeszcze zakończone. Dane dotychczasowe wykazują, że frekwencja głosów dochodziła do 50%. Wszystkie listy lokalne nie uzyskały dostatecznej liczby głosów, by mogły mieć szanse przeprowadzenia swoich kandydatów do Sejmu. Prawdopodobne wyniki wyborów będą następujące: Stronnictwo Piasta 1—2 mandatów, C. K. W. 2—4, Odrodzenie 1 lub L, Rady Ludowe 2—3 mandaty.

Litwa kowieńska, a wybory wileńskie.

Wilno, (AW.) Rząd kowieński wystosował notę do Ligi Narodów domagając się unieważnienia wyborów przeprowadzonych świeżo na Wileńszczyźnie. Jako motyw unieważnienia wyborów rząd kowieński podaje okoliczność, że wojska gen., Żeligowskiego pozostały na terenie Litwy środkowej i administracja nie ustąpiła z terenu, na którym odbywały się wybory. Rząd kowieński zapowiada, że nie uzna sejmu wileńskiego w żadnym wypadku.

Ciekawe nowiny.

NOWY STRASZNY WYNALAZEK WOJENNY.

Jak „Daily Mail“ donosi, w Ameryce wybudowano teraz w tajemnicy samolot-torpedę, który wszystkie fortyfikacje nadbrzeżne przemienia w przestarzałości. Torpedę tę, dającą sobą kierować, wypróbowano w zadziwiającym locie ponad Nowym Jorkiem. Wypuszczona z aroplanu w Nowym Jorku, poruszana motorem pneumatycznym, a sterowana, zdaje się, falami elektrycznemi bez drutu, wzniosła się torpeda do wyznaczonej przedtem wysokości i dała kierować sobą przeciw wiatrowi. Fabrykacja i demonstracja tego wynalazku otoczona była jaknajściślejszą tajemnicą, ale demonstracja wykazała, że torpeda taka, napełniona trującymi gazami, żagwiami i środkami wybuchowymi wydałaby podczas wojny wszystkie wielkie miasta na łaskę i niełaskę takich ataków.

Ta „latająca bomba“, jak ją przezwano, odbyła już pono w tajemnicy jakich 100 próbnych lotów i ma być najgroźniejszą bronią powietrzną dotychczas sporządzoną.

NOWY KIEROWNIK WYPRAWY NA MOUNT EVEREST.

Dotychczasowy kierownik przygotowawczej wyprawy na Mount Everest pułkownik nie ma zamiaru w roku przyszłym podjąć się znów nadzwyczaj uciążliwego przedsięwzięcia. Miejsce jego zajmie generał-brygadjer Bruce, znany z herkulesowej postaci i siły. Pełen już jest planów na rokprzyszły i jak zwykle pełen dobrych nadziei. Wielce popularny, w Anglji i Indjach jenerał Bruce słynął z tego, że umiał podnieść i trzymac wyprężonem ramieniem dorosłą osobę siedzącą w krześle W północnych Indjach, gdzie był swego czasu stacjonowany, nabrał tak wielkiej wprawy w turystyce. że budził podziw między przewodnikami górskimi w Szwajcarji, drapiąc się na najniedostępniejsz wyżyny. Pod Gallipoli postrzelono mu obie nogi i jak sam opowiada stoczył się z pagórka jak postrzelony zając. Lecz wrócił zupełnie do zdrowia i jedyną przyczyną dla której nie wszyscy pochwalają wybór jego na przewodnika ekspedycji, jest wiek lat 53, ale brak ten równoważy nadzwyczajny talent organizacyjny i doświadczenia wielkie w chodzeniu po górach.

MODA SZMARAGDÓW w LONDYNIE.

Odkąd Viscount Lascelles, narzeczony jednej córki angielskiej pary królewskiej, Mary wybrał jako obrączkę zaręczynową pierścionek ze szmaragdem, jubilerzy angielscy wyprzedali prawie wszystkie szmaragdy. Bo każda narzeczona chce mieć pierścionek, biżuterje, suknie i t. d. podobne jak ulubiona księżniczka, większość panien zaręczonych czeka z oznaczeniem terminu na ślub księżniczki, chcąc w tej samej godzinie, w tym samem dniu, a przynajmniej w tym samym miesiącu wstąpić w związki małżeńskie. Dotychczas dwór nie wydał żadnych bliższych rozporządzeń ani do wyprawy, ani do wesela Ale, jak piszą gazety londyńskie, „w dzień ślubu naszej Mary, cała Anglja rozbrzmiewać będzie od dzwonów weselnych“.

CZEKI W RUINACH BABILOŃSKICH

Ruiny kolonji babilońskiej z roku 2,400 przed Chrystusem odkryto w Koisa Nyek w Azji Mniejszej. Wykopaliska dowodzą, że ludność była po części wojskowa a po części kupiecka. Napisy w mieście podają ciekawe szczegóły o sposobie rządzenia miasta, na którego czele stali książę i prefekt a przy ich boku księżna i żeński prefekt, obydwie o równych tamtym zwierzchnikom prawach. Miasto, znane pod imieniem Burus, było jednem z pierwszych gniazd emancypacji kodiecej. Znaleziono ślady regularnej poczty; listy pisane były na wypalanych cegłach okrągłego kształtu. Czeki z wypisanem nazwiskiem oddawcy i sumy jaka mu miała być wypłacona, również znaleziono w ruinach.

Komunikaty

Z poczty. Zdarzają się 'wypadki, że nadawcy przesyłek listowych naklejają w miejsce nowych znaczków, znaczki już poprzednio używane.

Ponieważ znaczki stanowią opłatę za przewóz wzgl. doręczenie przesyłek pocztowych ponosi w takim razie administracja pocztowa, czyli skarb Państwa odpowiednią stratę.

Poszczególni nadawcy nie zdawając sobie dostatecznie sprawy, że postępowanie takie jest karygodne, narażają się w każdym przypadku na nader dotkliwe kary tak administracyjne jak i sądowe.

— Według światowej konwencji pocztowej zawartej w Madrycie w 1920 roku obowiązują w zagranicznej taryfie listowej

Przedmiot	Wymiar	Waga	Opłata
Listy	najwyżej 45 cm w każdym kierunku lub w formie rulona 75 cm długość 10 cm średnicy	do 2 kg	do 20 gr. 25 mk za dalsze 20 gr. 12,50 mk
Kartki pocztowe	najwyżej 14×9 cm najmniej 10×7 cm		15 mk
Druki zwykłe i czasopisma	wymiary jak przy listach	do 2 kg ;dla pojedyńczo wysyłanych tomówdzieła 3 kg.	za każde 50 gr. 5 mk
Druki dla ociemniałych	wymiary jak przy listach	do 3 kg	za każde 500 gr. 2,50 mk
Papiery handlowe	wymiary jak przy listach	do 2 kg	za każde 50 gr. 5 mk najmniej 25 mk
Próbki towarowe	Wymiary największe 30×20×10 lub formie rulona 30 cm długości 15 cm średnicy	do 500 g	za każde 50 gr. 5 mk najmniej 10 mk

Koło Związku Inwalidów Wojennych Rzeczyp. Polskiej w Koźminie. W niedzielę, dnia 22-go stycznia r. b. o godz. 1-szej popołudniu odbędzie się zebranie na sali p. Mrozkowiaka.

Z względu na szereg ważnych spraw, prosimy o liczne przybycie. Mówca pozamiejscowy.

Niniejszem zawiadamiamy, iż w Pniewach zostało otwarte schronisko dla niemających opieki inwalidów.

Tak samo może zostać umieszczonych około 50 sierot w Szamotułach.

Inwalidzi wojenni i sieroty po poległych wojakach, które życzą sobie umieszczenia w takiem schronisku, mogą zgłosić u sekretarza naszego do dnia 30-go stycznia r. b.

Ponieważ Koło Związku Inwalidów Wojennych w Koźminie otrzyma w najbliższych dniach dla wydzielenia członkom cukier, mydło i zapałki po znacznie niższej cenie, zaleca się, by członkowie, którzy dotychczas ewidencji nie podali o natychmiastowe zgłoszenie się u sekretarza naszego p. Piweka do 20-go stycznia r. b.

Członkowie, którzy do wyżej wymienionego dnia ewidencji nie podadzą, tracą prawo na kupno wyżej podanych artykułów.

Niniejszem składamy serdeczne „Bóg zapłać“ p. Rosnerowi z Lipówca, za złożone 3508,— marek na rzecz Koła Związku Inw. Wojennych w Koźminie.

Zarząd.

Sprawy polskie

ZNIŻKA CEN NA TYTOŃ.

Warszawa, 11. 1. (Rz.) Minister Skarbu zarządził od stycznia bieżącego roku obniżenie cen wyrobów tytuniowych o 25%.

Ruch wydawniczy

Stenografja.

Nakładem Leona Wicher w Warszawie, ulica Chmielna 35 wyszedł z druku podręcznik stenografji narodowej polskiej z wzorami i dokładnemi objaśnieniami dla uczących się bez pomocy nauczyciela. Podług tego podręcznika może każdy u siebie w domu nauczyć się stenografji tak, że po przyswojeniu sobie niektórych skrótów fachowych będzie w stanie objąć posadę stenografa w biurze handlowem, jak również spisywać wykłady w szkołach, wygłaszane mowy na zebraniach i t. p. Cena podręcznika wynosi 800 mk., przyczem każdy nabywca, który nie w stanie będzie sam sie nauczyć, otrzyma od autora bezpłatnie lekcje aż do zupełnego nauczenia się. Zamiejscowi otrzymają lekcje listownie. Po ukończeniu nauki uczący się otrzyma odpowiednie świadectwo.

Dr. Czarnowski: Pasorzyty ludzkie zewnętrzne (pchły wszy, pluskwy, świerzby, nużeńce) ich powstanie i usuwanie — z 9 rycinami.

Wydawnictwo „Przewodnika Zdrowia“ w Koronowie. Cena 150 mk.

Pasorzyty stanowią wielką plagę, trapiącą ludzi tak młodych, jak starych. Czas wojenny a również powojenny sprzyja szczególnie rozszerzaniu się tego plugastwa. Otóż biedna ogólna, pociągająca za sobą brak czystości, rzadka zmiana bielizny oraz nagromadzenie się zbyt wielkiej ilości ludzi w ciasnych mieszkaniach — zwłaszcza po dużych miastach — przyczynia się przeważnie do tego.

W powyższej książeczce czytelnik znajdzie nietylko dokładny opis życia pasorzytów z wyraźnemi rysunkami ale zarazem środki i łatwe do wykonania sposoby i dotąd za najlepsze uznane zabiegi dla uchronienia się oraz dla usunięcia tych wstrętnych szkodników.

Dlatego też książeczka powyższa zasługuje na najszersze rozpowszechnienie.

Zdania i sentencje

Wielu ludziom się wydaje, że już wiele dobrodziejstwa spełnili, gdy ze swej strony okazują litość.

*

Ostrożne milczenie jest świętością rozumu — a i głupoty.

*

Niejeden chwali rzecz li tylko dla tego, że jej nie pojmuje.

*

Wobec obłudników jest nieufność cnotą.

*

Zanim od kogo zażądasz przysługi, zapytaj się, czybyś ty ją mu wyświadczył.

*

I humor jest królem nad krajem, w którym słońce nigdy nie zachodzi.

*

Kto walczy, ten nie jest niebezpieczny, ale ten co ucieka.

*

Małodusznych nieszczęście kiełzna i upokarza, lecz wielkoduszni wznoszą się ponad nie.

*

„Co ludzie na to powiedzą?“ — W tych pięciu słowach zawarta niewola świata, występująca przeciwko twemu przyrodzonemu usposobieniu. Tem jedynem pytaniem stałeś się niewolnikiem świata.

*

Królowa Krystyna szwedzka nie dawała pozwolenia na noszenie obcych orderów. Gdy razu pewnego ponownie ją oto proszono, rzekła: „Nie, moi panowie, zwyczajnam moje owce znaczyć sama!“

Ruch w Towarzystwach.

Baczność Powstańcy. W niedzielę, dnia 15-go stycznia br. o godz. ½2 punkt odbędzie się roczne Walne Zebranie Tow. Powstańców i Wojaków na sali p. Grodzkiego. Ponieważ będzie na porządku obrad wybór nowego zarządu, winni się wszyscy członkowie z miasta i okolicy na zebranie stawić. Legitymacje należy zabrać z sobą.

Zarząd

W mieście Koźminie odbędą się w roku 1922 następujące jarmarki:

I. 19. stycznia ogólny
II. 29. marca na bydło i konie
III. 17. maja ogólny
IV. 16. sierpnia na bydło i konie
V. 4. października ogólny
VI. 6. grudnia na bydła i konie

Magistrat.
Nowakowski.